

Suomenkielinen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunta	§ 61	03.09.2020
Suomenkielinen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunta	§ 98	09.12.2020

Lukio-ohjelman esittely

266/12.00.01/2020

SOVV 03.09.2020 § 61

Lisätiedot:

opetuspäällikkö Maria Ekman-Ekebon, puh. 050 308 6262

sivistystoimenjohtaja Heidi Backman, puh. 050 566 8800

etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Valtuuston 12.3.2018 hyväksymässä kaupungin strategiassa vuosille 2018–2022 Kauniaisten tavoitteena on olla oppimismyönteinen, tulevaisuuteen katsova kaupunki. Kaupunki haluaa kehittää korkealuokkaista koulutusta, jossa oppilas on keskiössä: strategian mukaan tähän sisältyvät siirtymät kouluasteelta toiselle, koulut, jotka vastaavat tulevaisuuden tarpeisiin, hallinnollinen yhtenäiskoulu sekä laadittu lukio-ohjelma.

Muutokset lainsäädännössä sekä uusi lukion opetussuunnitelma aiheuttavat muutoksia lukioden toimintaan. Myös 3.6.2019 esitetty hallitusohjelma Osallistava ja osaava Suomi – sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävä yhteiskunta lupaa haasteita lukioillemme.

Lukio-ohjelmassa (**liitteenä**) esitellään nykyiset toimintamuodot, keskustellaan muutoksista, joita lukiokoulutuksella on edessään ja nostetaan esiin erilaisia ratkaisuja, jotka ylläpitäisivät lukioden vetovoimaisuutta sekä mahdollistaisivat korkealaatuisen opetuksen jatkuvuuden Kauniaisissa. Ohjelmassa korostetaan, että tulevaisuuden lukion on heijastettava yhteiskunnan tarpeita ja muutoksia. Jo nyt koulutamme nuoria tulevaisuutta varten, jota emme voi ennustaa.

Uusi lukiolaki sekä muutokset ylioppilastutkinnosta annettuun lakiin astuivat voimaan 1.8.2019. Uusi lainsäädäntö ja opetussuunnitelma painottavat elinikäistä oppimista, tulevaisuusosaamista ja hyvinvointia sekä edellyttävät nykyistä suurempia resursseja opinto-ohjaukseen ja erityisopetukseen. Opettajan rooli muuttuu, ja uudet työtavat laajoine oppiainerajat ylittävine kokonaisuuksineen edellyttävät kehittämispanostuksia. Korkeakoulujen uusi valintamenettely, joka ohjaa opiskelijoiden ainevalintoja yksipuoliseen suuntaan, on myös haaste. Sanna Marinin hallitus työskentelee oppivelvollisuuden laajentamiseksi 18 vuoden ikään, mikä edellyttää toisen asteen maksuttomuutta. Uudistus tuo myös kunnille vastuun siitä, että jokaiselle nuorelle pystytään tarjoamaan paikka toisen asteen opintoihin joko lukiossa tai ammattioppilaitoksessa.

Kauniaisten molempien lukioden vetovoima on kasvanut voimakkaasti vuodesta 2013 lähtien. Hakijoiden määrä on kasvanut vuosi vuodelta, ja molemmissa lukioissa alin keskiarvo, jolla pääsi sisään vuonna 2019 oli 8,7. Monissa tutkimuksissa tulokset niin oppimistuloksissa kuin hyvinvoin-

nissa ovat erittäin korkealla tasolla (Ylioppilastutkintotulokset, MetloFin 2016, pääkaupunkiseudun kysely palvelukyvyistä 2016, THL:n kouluterveyskysely 2017 ja 2019). Samanaikaisesti haasteena on kaupungin omien nuorten kasvava vaikeus päästä kotipaikkansa lukioihin.

Sekä Kauniaisten lukio bisneslinjoihin ja Gymnasiet Grankulla samskola syväoppimiseen tekemine panostuksineen ovat edistyksellisiä lukioita, joilla on suuret mahdollisuudet kehittää toimintaansa edelleen. Molemmat lukiot verkostoituvat aktiivisesti muiden lukioiden, korkeakoulujen ja myös toistensa kanssa, ja yhteistyö on laajentunut vuosi vuodelta. Molemmat lukiot ovat myös vahvasti suuntautuneita kansainvälisyyteen. Erityisenä haasteena on tällä hetkellä mahdollisuus järjestää opetusta pienissä kielissä. Nuorten kiinnostus luonnontieteisiin on kuihduttanut kieliopintoja.

Kauniainen on kuulunut kuntiin, jotka investoivat lukioihinsa eniten euroja opiskelijaa kohti. Kaupungin vuoden 2017 talousarvion leikkauksien jälkeen oppilaskohtaiset kustannukset alittavat Espoon mutta ylittävät Helsingin ja Vantaan tason. Kauniaisissa panostetaan kuitenkin yhä opetukseen ja esim. kouluruokaan enemmän kuin Espoossa. Lähinnä kiinteistö- ja hallinnolliset kustannukset ovat Espoossa korkeammat. Ryhmäkoko on Kauniaisissa kasvanut mutta on yhä pienempi alueen suuriin lukioihin verrattuna.

Suomessa kaikilla nuorilla on oikeus hakea mihin ammattioppilaitokseen tai lukioon tahansa koko maassa. Tämä oikeus tulee suunnitelmien mukaan säilymään, vaikka oppivelvollisuutta jatkettaisiin 18-vuotiaaksi. Kauniaisten lukioissa on yli 500 opiskelijaa muista kunnista ja hieman alle 200 omasta kaupungista. Muista kunnista tulevat opiskelijat maksavat kaupungille nykyisin yhteensä 907 000 euroa. Ne noin 200 kauniaislaista nuorta, jotka käyvät lukiota muissa kunnissa, maksavat näille kunnille noin 314 000 euroa. Kaupungin nettomeno on siis hieman vajaat 600 000 euroa.

16-vuotiaiden, erityisesti suomenkielisten, määrä kasvaa alueella voimakkaasti, mikä edistää lukioiden sisäänoton kasvua. Myös hallituksen suunnittelema oppivelvollisuuden laajentuminen toisen asteen opintoihin edellyttää, että kunnat pystyvät takaamaan opiskelupaikan koko ikäluokalle. Voimakkain kasvu antaa useammille kaupungin nuorista mahdollisuuden opiskeluun kaupungin omissa lukioissa ja laskee tarpeettoman korkeaa alinta hyväksytyä keskiarvoa. Opiskelijamäärän kasvu kaupungin lukioissa toisi myös mittakaavaetuja, jotka vähentäisivät vieraspaikkakuntalaisista opiskelijoista kaupungille koituvia menoja 907 000 eurosta noin 540 000 euroon.

Lukioille sijainnilla lähellä keskeisiä liikenteen solmukohtia, kuten juna-asemaa, on olennainen merkitys niin opiskelijoiden saannin kuin esimerkiksi uuden lukiolain edellyttämän korkeakouluyhteistyön kannalta.

Raportissa nostetaan esiin erilaisia kehittämisehdotuksia: 1) yksi rakennus, kaksi lukiota, vaihtoehto, jossa lukiot toimivat yhteisissä tiloissa; 2) suuremmat lukiot, vaihtoehto, jossa opiskelijamäärä on suurempi mutta kaupungin kustannukset pienemmät; ja 3) status quo, vaihtoehto, jossa toiminta jatkuu nykyiseen tapaan. Viimeksi mainittu vaihtoehto on yhtä kallias kaupungille kuin nykyin ja kehittämismahdollisuudet ovat rajalliset. Vaihtoehto ei myöskään vastaa uudistusta oppivelvollisuuden laajentamisesta.

Opiskelijamäärän kasvu edellyttää investointeja tai muuttoa nykyisten koulurakennusten välillä. Jotta sisäänottoa voitaisiin lisätä taloudellisesti kestäväällä tavalla ja vastata siten tulevaan oppivelvollisuusvaatimukseen, käytävissä tulisi olla riittävästi nykyistä suurempia opetustiloja.

Lukio-ohjelman luonnosta käytettiin taustamateriaalina kevään päiväkotijäsen- ja kouluverkkoselvityksessä. Selvityksessä todettiin, että jatketaan toistaiseksi status quon mukaisesti (vaihtoehto 3), ja myöhemmin otetaan kantaa mahdolliseen lukiolaisten määrän kasvuun (vaihtoehto 2).

Sivistystoimenjohtaja:

Valiokunta käy keskustelua lukio-ohjelmasta ja merkitsee asian tiedoksi.

.....

Puheenjohtaja Mollgren ehdotti jäsen Plosilan kannattamana, että asia jätetään pöydälle. Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Päätös:

Asia jätettiin pöydälle.

SOVV 09.12.2020 § 98

Asian pöydällepano tarkoittaa yleensä, että asiaa ei valmistella uudelleen ja asia tuodaan yleensä seuraavaan kokoukseen aiemmalla päätösehdotuksella. Jos pöydällepanon aikana saadaan asiaan uutta selvitystä, pöydällepano ei kuitenkaan estä asian lisävalmistelua.

Lukio-ohjelman jälkeen Kasavuoren A-osan tarveselvitys on hyväksytty KH:ssa 2.11.2020 (§ 196) ja lisätty kaupunginhallituksen vuoden 2021 talousarvioesityksen investointilistaan, jonka valtuusto käsittelee 14.12.2020. A-siiven uudisrakentaminen mahdollistaa uusia ratkaisuja Kauniaisten lukiolle. Lukion koon kasvattaminen olisi taloudellisesti järkevää ja vastaisi alueen kasvavaan ikäluokkaan, joka pääkaupunkiseudulla on ennustettu kasvavan tasaisesti 2020-luvulla. Espoon kaupunki vastaa tähän ennusteseen nostamalla lukiopaikkojen prosentuaalista osuutta peruskoulun päätävästä ikäluokasta, jolloin osuus nousee 64 prosentista 66 prosenttiin. Espoossa on myös nostettu esiin huoli liian korkeista sisäänpääsykeskiarvoista. Todettakoon, että Kauniaisten lukioon alin sisäänpääsykeskiarvo on ollut 8,67 viimeisen kahden vuoden aikana. Arvo on melkein kokonaisen numeroyksikön korkeampi kuin Espoossa (7,83). Tällä lukuvuodella ainoastaan 10 % ensimmäisen vuoden opiskelijoista on kotoisin Kauniaisista. Lukion koon kasvattaminen tekisi myös mahdolliseksi alimman sisäänpääsykeskiarvon alentamisen, mikä mahdollistaa sen, että lukioon pääsisi enemmän sinne halukkaita ja kykeneviä nuoria.

Kauniaisten lukion koon kasvattaminen tapahtuisi luontevasti A-siiven uudisrakentamisen yhteydessä kolmen vuoden aikana, lisäämällä yksi opiskelijaryhmä per vuosi.

Sivistystoimenjohtaja:

Valiokunta esittää, että KH hyväksyy liitteenä olevan lukio-ohjelman. Lisäksi valiokunta toteaa, että se pitää tarkoituksenmukaisena lukion koon kasvattamisen asteittain 500 opiskelijaan Kasavuoren koulukeskuksen

investoinnin mahdollistamassa aikataulussa.

.....

Jäsen Laitinen ehdotti puheenjohtaja Mollgrenin kannattamana seuraavaa:

"Valiokunta esittää, että KH hyväksyy liitteenä olevan lukio-ohjelman.

Valiokunta pitää mahdollisena lukion koon kasvattamista asteittain Kasavuoren koulukeskuksen investoinnin mahdollistamassa aikataulussa."

Valiokunta oli asiasta yksimielinen.

Päätös:

Valiokunta esittää, että KH hyväksyy liitteenä olevan lukio-ohjelman.

Valiokunta pitää mahdollisena lukion koon kasvattamista asteittain Kasavuoren koulukeskuksen investoinnin mahdollistamassa aikataulussa.